EN ÄKTENSKAPSHISTORIA FRÅN FJÄRILSVERLDEN

AF

J. MEVES.

Sommaren 1885 lyckades jag att på löfträd, hufvudsakligen björk, samla en hop larver af den allmänna, till Liparidernas grupp hörande spinnaren *Orgyia antiqua* L. Dessa särdeles vackra, brokiga, med åtskilliga borstar och långa penslar utstyrda, lifliga larver läto, insatta i en larvbur, sig en tid väl smaka den undfängnad, som i form af friskt björklöf insattes till dem, hvarefter de hvar för sig omsorgsfullt inspunno sig i vinklarne mellan väggarne och taket, där deras bon snart sutto sida vid sida liksom svalbon under ett takutsprång. I september månad började efter hand den ena nykläckta fjärilen efter den andra krypa fram, alltid om nätterna, så att jag nästan hvarje morgon fann antingen någon hanne med sin smäckra kropp, sina jämförelsevis stora, vackra, rödbruna, af en bländande hvit fläck prydda vingar och sina kamformiga antenner sitta i någon vrå af buren, eller ännu oftare en hona, försedd med nästan osynligt små vingar, men med oformligt stor bakkropp, liknande en ful, gulgrå, luden påse fullproppad med ägg, hänga ned från sitt bo, alltför flegmatisk att röra sig från stället. Alltefter som fjärilarne sålunda framkommo, fingo de göra resa till min cyankaliumflaska, och därifrån på nål.

Allt detta var nu icke ovanligt, än mindre förvånande. Men så inträffade något, som uppväckte mitt lifliga intresse.

En morgon fann jag i buren samtidigt två fjärilar, en hanne och en hona. Den förre satt tätt invid den senare, honan hade redan lagt en hel hop ägg, fastklistrade vid boet, och hennes bakkropp hade reducerats till omkring hälften af den eljest vanliga volymen. Till födelse, uppnående af manbarhetsålder, firande af bröllop och producerande af kärleksplantor, därtill hade några nattliga timmar varit tillräckliga. Ej nog grym att låta döden upplösa det fridfulla äktenskapet, störde jag ej makarne, hvilka under dagens lopp sutto orörliga och hvilade sig efter nattens fröjder och mödor. Påföljande morgon hade vid burens motsatta sida ytterligare två honor, men ingen hanne blifvit kläckta, och vår spjufver till hanne från gårdagen satt, lättsinnigt glömmande sin första kärlek, med venstra vingparet tangerande den ena af dessa unga honor, hvilken också redan hunnit lägga ett och annat hundratal ägg. Den otrogne såg dock något skamfilad ut; troligen skämdes han också och höll på att få bondånger, ty på morgonen den tredje dagen satt han åter hos sin första sköna, hvilken då ytterligare ökat sitt äggförråd och fått sin bakkropp alldeles hopkrympt; under det att en då nykläckt hanne slagit för andra dagens ännu till äktenskap lediga hona, som nu äfven värpt. Vår hjältes utsväfvande lefnadssätt måtte emellertid hafva tärt alltför mycket på hans, om ock antagligen ovanligt starka konstitution, ty innan tredje dagen gått till ända, hade han lemnat detta jordiska.

Ehuru jag tyvärr ej lyckats observera själfva parningarne, som måste hafva försiggått om natten, konstatera de gjorda iakttagelserna dock det faktum att, oaktadt endast *två* hannar funnos till, *tre* honor lagt ägg. Fråga uppstår nu, huruvida äggen voro befruktade eller icke. Då jag kommit i tillfälle att sedermera i samma bur iakttaga åtskilliga andra honor af samma art, hvilka af brist på hannar förblefvo ungmör, befans, att de vanligen självdogo utan äggläggning, eller, om de lagt ägg, dessa sistnämda efter några dagar så hoptorkat, att de nästan försvunnit, under det att de tre ofvan beskrifna kullarnes ägg ännu denna dag, efter omkring ett halft års förlopp, äro trinda och fasta; häraf torde kunna dragas den slutsats, att sannolikheten för, att äggen verkligen befruktats, och att polygami således egt rum, ligger vissheten tämligen nära.

Som iakttagelser om polygami hos fjärilar lära vara högst fåtaliga, kan möjligen denna lilla äktenskapshistoria utgöra ett strå till den stack, som, enligt hvad man bör hoppas, en gång må gifva klart ljus i denna ännu ej fullt utredda fråga.

Stockholm den 8 mars 1886.

Postscriptum. I dag hafva två af de tre äggkullarne blifvit kläckta. Den tredje kullen, nämligen den, som åstadkommits af den första honan och hvars befruktande svårligen kan dragas i tvifvel, hade för samlingens räkning förut dödats med cyankalium. Således ytterligare stöd för antagandet, att polygami egt rum.

Stockholm den 24 mars 1886.